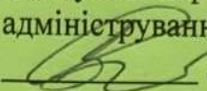

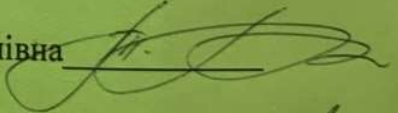
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

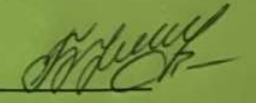
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
, професор Т. В. Сокольська
« 20 » листопада 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО
ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ

Виконав: Дробович Олександр Юрійович

Керівник: доцент Арбузова Тетяна Василівна

Рецензент: доцент Артімонова Ірина Вікторівна

Я, Дробович Олександр Юрійович, засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

АНОТАЦІЯ

Дробович О. Ю. Публічне управління сферою централізованого водопостачання та водовідведення

Кваліфікаційна робота магістра присвячена дослідженню механізмів публічного управління сферою централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Використано описовий метод, метод аналізу та синтезу, історичний метод, статистичний метод, метод індукції.

У роботі розглянуто сутність теоретичні засади публічного управління сферою централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Проаналізовано функціонування ТОВ «Білоцерківвода» у сфері централізованого водопостачання та водовідведення Білоцерківської територіальної громади: автором представлено організаційно-управлінську характеристику ТОВ «Білоцерківвода», проаналізовано фінансовий стан та фінансові результати діяльності підприємства, презентовано державно-приватне партнерство як інструмент забезпечення ефективності функціонування сфери централізованого водопостачання та водовідведення Білоцерківської територіальної громади.

Сформовано напрями удосконалення публічного управління сферою централізованого водопостачання та водовідведення. Зокрема, надано оцінку особливостей реалізації публічної влади та публічного управління у сфері централізованого водопостачання та водовідведення в умовах воєнного стану, узагальнено основні складові методичного забезпечення тарифного стимулювання заощадження водних ресурсів на підприємствах сфери водопостачання та водовідведення, визначено ефективність проведення комплексної модернізації систем водопостачання та водовідведення й доцільність впровадження процесу державно-приватного партнерства в діяльність ТОВ «Білоцерківвода».

Зроблено висновок, що зусилля приватного концесіонера діяти соціально відповідально в умовах воєнного стану, реалізація державно-приватно партнерських відносин з органом місцевого самоврядування, заохочення розвитку міжнародної співпраці є дієвими управлінськими інструментами забезпечення економічної стійкості підприємства централізованого водопостачання та водовідведення як об'єкта критичної інфраструктури з метою недопущення зниження якості забезпечення суспільно значущими послугами мешканців громади.

Одержані результати можуть бути використані у практичній діяльності соціально відповідальних приватних компаній та органів муніципальної влади.

Загальний обсяг роботи складає 89 сторінок, 18 таблиць, 11 рисунків, 2 додатки. Список використаних джерел складається із 60 найменувань.

Ключові слова: централізоване водопостачання, централізоване водовідведення, критична інфраструктура, публічне управління, комунальне господарство регіону.

ANNOTATION

Drobovych O. Public management of the field of centralized water supply and drainage

The master's qualification work is devoted to researching the mechanisms of public management in the field of centralized water supply and centralized water drainage.

It has been used a descriptive method, an analysis and synthesis, a historical method, a statistical method, the method induction.

The work examines the essence of the theoretical principles of public management in the field of centralized water supply and centralized water drainage. It was analyzed the functioning of LLC “Bilotserkivvoda” in the field of centralized water supply and drainage of the Bila Tserkva City Territorial Community: the author presents the organizational and management characteristics of LLC “Bilotserkivvoda”, the financial condition and financial results of the enterprise are analyzed, the public-private partnership is presented as a tool for ensuring the effectiveness of the operation of centralized water supply and drainage of Bila Tserkva territorial community.

It was formed the directions of improvement of public management in the field of centralized water supply and drainage. In particular, it was an assessment of the features of the implementation of public power and public management in the field of centralized water supply and drainage under martial law conditions, it was summarized the main components of methodical provision of tariff incentives for saving water resources at enterprises in the field of water supply and drainage, it was defined the effectiveness of comprehensive modernization of water supply and drainage systems and feasibility were determined implementation of the public-private partnership process in the activities of LLC “Bilotserkivvoda”.

It has been concluded that the efforts of the private concessionaire to act socially responsibly in the conditions of martial law, the implementation of public-private partnership relations with the local self-government body, encouraging the development of international cooperation are effective management tools for ensuring the economic sustainability of the enterprise of centralized water supply and drainage as an object of critical infrastructure with the aim of preventing a decrease in the quality of provision of socially significant services to community residents.

The results can be used in the practical activities of socially responsible private companies and municipal authorities.

Master's thesis contains 89 pages, 18 tables, 11 drawings, 2 annexes. List of used sources from 60 names.

Key words: centralized water supply, centralized water drainage, critical infrastructure, public administration, communal economy of the region.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ	10
1.1. Характеристика сфери централізованого водопостачання та водовідведення як джерела забезпечення суспільно-необхідних послуг	10
1.2. Специфіка функціонування та державного управління локальними природними монополіями в сфері водопостачання та водовідведення	18
1.3. Узагальнення досвіду публічного управління водними монополіями в Україні та світі	27
Висновки до розділу 1	34
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТОВ «БІЛОЦЕРКІВВОДА» У СФЕРІ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ БІЛОЦЕРКІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	37
2.1. Організаційно-управлінська характеристика ТОВ «Білоцерківвода»	37
2.2. Аналіз фінансового стану, фінансових результатів діяльності підприємства	40
2.3. Державно-приватне партнерство як інструмент забезпечення ефективності функціонування сфери централізованого водопостачання та водовідведення Білоцерківської територіальної громади	45
Висновки до розділу 2	50
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ	54
3.1. Оцінка реалізації публічної влади та публічного управління у сфері централізованого водопостачання та водовідведення в умовах воєнного стану	54
3.2. Методичне забезпечення тарифного стимулювання заощадження водних ресурсів на підприємствах сфери водопостачання та водовідведення	57
3.3. Визначення ефективності проведення комплексної модернізації систем водопостачання та водовідведення й доцільності впровадження процесу державно-приватного партнерства в діяльність ТОВ «Білоцерківвода»	70
Висновки до розділу 3	75
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82
ДОДАТКИ	90

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агаджанов Г. К. Економіка водопровідно-каналізаційних підприємств: навч. посіб. / Г. К. Агаджанов; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. 2-е вид., перероб. та доп. Харків : ХНАМГ, 2010. 392 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/11325175.pdf>
2. Алексєєв В. М. Удосконалення управління комунальною власністю в Україні: організаційно-теоретичні засади. Чернівці: Технодрук, 2015. 216 с
3. Бабак А. В. Дослідження становлення і розвитку національної системи державного регулювання ціноутворення суб'єктів природних монополій та суміжних до них ринків інфраструктурних галузей житлово-комунальної сфери. *Науково-технічний збірник*. 2014. № 113. С. 174-208.
4. Бондар О.І., Закорчевна Н.Б., Крилова І.І. Фінансування сталого розвитку сфери водопостачання та водовідведення в Україні. *Науково-практичний журнал «Екологічні науки»*. № 6(39). С.31-36.
5. Василенко Л.О. Аналіз зарубіжного досвіду регулювання водокористування у контексті реалізації політики сталого розвитку України. *Scientific letters of academic society of Michal Baludansky*. Slovakia ; Košice : Academic society of Michal Baludansky, 2019. №7. Р.172-181. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/items/8375d3c1-9e14-4043-a5af-5190dc8d3e72>
6. Водний кодекс України: Закон від 06.06.1995 №213/95-ВР. База даних «Законодавство України» // ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>
7. Держспецзв'язку стала уповноваженим органом з питань захисту критичної інфраструктури : *Інтерфакс-Україна*, 21.10.2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/867074.html> (дата звернення: 01.04.2023).
8. Димченко О. В. Житлово-комунальне господарство в реформаційному процесі: аналіз, проектування, управління: Монографія /О. В. Димченко; Харків. нац. акад. міськ. господарства. Х.: ХНАМГ, 2009. 356 с.
9. Драган І. О. Державне управління розвитком житлово-комунального господарства України: модернізація та ресурсозбереження: Монографія / І. О.

Драган; Нац. акад. наук України, Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку. Донецьк: Юго-Восток, 2011. 235 с.

10. Дробович О. Ю. Публічна влада та публічне управління у сфері централізованого водопостачання та водовідведення. *Молодь – аграрній науці і виробництву. Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. здоб. вищої освіти, 14 квітня 2023 р. Біла Церква : БНАУ, 2023. 265 с. С. 43-46. URL: https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_stud_econ_14.04.23.pdf

11. Дубницький В. І. Регіональна інфраструктура: модернізація, пріоритети та перспективи розвитку. *Проблеми економіки*. 2017. № 2. С. 161-168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2017_2_23.

12. Енциклопедія житлово-комунальної сфери / за ред. Р. Дяківа. Київ: Міжнародна економічна фундація, 2007. 991 с.

13. Звіт про результати діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг у 2022 р. URL: http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Materialy_zasidan/2022/berezen/06.06.2023.pdf

14. Ігнатенко О.П. Державне регулювання сфери благоустрою населених пунктів : дисертація ... доктора з держ. упр-ня : спец : 25.00.02. Київ : НАДУ, 2016. 471 с

15. Кордиш Д. Є. Проблеми функціонування правового й організаційного механізмів публічного управління якістю послуг водопостачання та водовідведення міста в Україні. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2022. № 3 (82). С. 131-134. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/81/76

16. Красносова О. М. Визначення змісту економічної самодостатності територіальних громад у регіонах України Управління розвитком. 2018. №1 (191). С. 50-54.

17. Крилова І.І. Державне регулювання сфери водопостачання та водовідведення в Україні. дис. ... доктра наук держ упр.: спец. 25.00.02 / Крилова

І.І. Київ: НАДУ, 2021. 717 с.

18. Крилова І.І. Державне регулювання якості водопостачання та водовідведення в Україні та країнах ЄС. Порівняння політик та стандартів. *Публічне управління та адміністрування в Україні*. 2019. Випуск 10. С. 74-81. URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2019/10-2019/15.pdf>

19. Крилова І.І. Формування системи державного регулювання сфери водопостачання та водовідведення. URL: http://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/6_2018/14.pdf.

20. Костюк В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства : підручник / В. О. Костюк ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 233 с.

21. Костюк В.О. Факторний аналіз рівня прибутковості водопровідних послуг. Науково-технічний збірник «*Комунальне господарство міст. Серія «Економічні науки»*». Випуск 102. Харків 2012, с. 208-213.

22. Кузнєцов В.О.Закордонний досвід публічного управління системою державних закупівель у сфері житлово-комунальних послуг. *Публічне управління та адміністрування*, № 4 (35), 2022. С. 59-65. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2022/4/9.pdf>

23. Мороз Е. Вдосконалення ціноутворення на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення – передумова впровадження ДПП. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. Серія: Економіка 7(160). 2014. С. 53-59 ISSN 1728-2667. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vdoskonalennya-tsinoutvorennya-na-poslugi-z-tsentralizovanogo-vodopostachannya-ta-vodovidvedennya-peredumova-vprovadzhennya-dpp/viewer>

24. Морозов Р. В., Білоус О. В. Проблематика застосування стимулюючого тарифоутворення у сфері централізованого водопостачання та водовідведення. *Вісник Херсонського національного технічного університету : науковий журнал*. 2020. № 1 (72). Частина 2. С. 46–53. URL: [https://cyberleninka.ru/article/n/problematika-zastosuvannya-stimulyuyuchogo-](https://cyberleninka.ru/article/n/problematika-zastosuvannya-stimulyuyuchogo)

tarifoutvorennya-u-sferi-tsentralizovanogo-vodopostachannya-ta-vodovidvedennya/viewer

25. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2021 р. Офіц. сайт Мінрегіону України. URL: <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zhkh/teplo-vodopostachannya-tavodovidvedennya/natsionalna-dopovid/>

26. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг : офіційний сайт. URL: <https://www.nerc.gov.ua/>

27. Новицький Д. Ціна води: як врятувати водоканали від колапсу. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/18/696037/>

28. Новицький Д. Чому фінансування водоканалів потребують перегляду навіть під час війни. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/11/689049/>

29. Обґрунтування технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, його очікуваної вартості та розміру бюджетного призначення предмета закупівлі : *Білоцерківська міська рада*. 18.10.2023 р. URL: <https://new.bc-rada.gov.ua/search.html?q=резервне+живлення>

30. Орлов В. О. Я. А. Тугай, А. М. Орлова. Водопостачання та водовідведення. Київ: Знання, 2011. 359 с.

31. Основні підсумки узагальнення досвіду експлуатації систем централізованого водопостачання/водовідведення під час воєнних дій. Заходи з відновлення і подальшого сталого розвитку підприємств ВКГ. *Журнал-монографія «Водопостачання та водовідведення»*: спеціальний випуск. 2022. Грудень 6. С. 29-32. URL: <https://drive.google.com/file/d/1LBN8IFDnNvHn-lzmeFzPJ4mftf4Mxq9X/view>

32. Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики. Директива 2000/60/ЄС Європейського парламенту та Ради Європи. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_962

33. Про державне регулювання у сфері комунальних послуг : Закон України від 9 липня 2010 р. № 2479-VI. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2479-17#Text>

34. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 9 листопада 2017 р. № 2189-VIII. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>

35. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 № 236/96. URL: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3486-15

36. Про критичну інфраструктуру : Закон України від 16.11.2021 № 1882-IX. Дата оновлення: 05.12.2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T211882?an=468>.

37. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10) : Наказ МОЗ України від 12.05.2010 № 400. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10>

38. Про затвердження Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0936-08>

39. Про затвердження Порядку проведення перерахунків розміру плати за надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості : постанова Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 № 151. База даних : Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/-laws/show/151-2010-%D0%BF>

40. Про питну воду та питне водопостачання : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2918-III. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14#Text>.

41. Про природні монополії : Закон України від 2000р. № 1682-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14#Text>

42. Півоваров О. А. Оцінка інвестиційної привабливості водопровідно-каналізаційного господарства як базової галузі національного господарства. *Наука, технології, інновації*. 2017. № 1. С. 55-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/STI_2017_1_10.

43. Покуца І.В. Проблеми відтворення основних засобів підприємств водопровідно-каналізаційного господарства і вплив на навколишнє середовище. *Харківський національний університет міського господарства*. 2 с. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/38864/1/75-77.pdf>

44. Помаза-Пономаренко А.Л. Соціальний розвиток і безпека регіонів: державно-управлінські аспекти: моно-графія. Х.: Видавництво «Діса плюс», 2017. 270 с.

45. Реформування житлово-комунального господарства: теорія, практика, перспективи : монографія / О. М. Тищенко, М. О. Кизим, Т. П. Юр'єва, Т. Ю. Юр'єва, І. В. Покуца; НАН України. Н.-д. центр індустр. пробл. розв. Харків : ІНЖЭК, 2008. 368 с. Бібліогр.: с. 328-339.

46. Сашко В. О., Терещенко Т. М. Водопостачання. Навчальний посібник. 2019. 114 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/04/28/4vodopostachannya.pdf>

47. Славута О.І. Організаційно-економічні аспекти удосконалення функціонування сфери водопостачання та водовідведення в регіонах України. Дис. канд. екон. наук за спец. 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Івано-Франківськ, 2019. 211 с. URL: https://svr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/5/2019/06/Dis_Slavuta_11.06_.pdf

48. Славута О. І. Проблеми управління водогосподарським комплексом на місцевому рівні та шляхи їх вирішення. Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад: очікування та реалії : збірник мат. міжнар.наук.-практ. конф. (Рівне – Луцьк, 29–30 листопада 2017 р.) Рівне : Волин. береги, 2017. С. 203–205.

49. Славута О. І., Островський І. А. Особливості розвитку підприємництва в сфері поводження з відходами: європейський досвід і перспективи України. *Економіка та держава*. 2018. № 5.

50. Сибірна Р., Сибірний А., Зарічна О. Законодавче регулювання санітарно-гігієнічних вимог до водопостачання у контексті благоустрою населених місць. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2021. № 1 (29). С. 139-144. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/may/23542/21.pdf>

51. Співпраця «Білоцерківвода» та Міжнародної організації з міграції. 31.10.2022 р. URL: https://bcvoda.com.ua/news_/cpivpratsya-bilotserkivvoda-ta-mizhnarodnoyi-organizatsiyi-z-migratsiyi

52. Стасюк В.М. Водопровідно-каналізаційне господарство України: техногенна безпека як об'єкта критичної інфраструктури. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Електронне наукове видання. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. URL: <http://global-national.in.ua/issue-12-2016/20-vipusk-12-serpen-2016-r/2327-stasyuk-v-m-vodoprovidno-kanalizatsine-gospodarstvo-ukrajini-tekhnogenna-bezpeka-yak-ob-ekta-kritichnoji-infras trukturi>

53. ТОВ «Білоцерківвода» : офіційний сайт. URL: <https://bcvoda.com.ua>

54. Фатенок-Ткачук А.О. Особливості калькулювання собівартості послуг водопостачання та водовідведення на комунальних підприємствах. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит* : Мукачівський державний університет. 2016. Випуск № 5. С. 450-454. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/80.pdf

55. Фінансова звітність ТОВ «Білоцерківвода». URL: <https://bcvoda.com.ua/zviti>

56. Фролова Г.О. Забезпечення фінансової стабільності водоканалів (на прикладі Дніпропетровської області). Матеріали XIII Міжнародної науково-технічної конференції аспірантів та молодих вчених «Наукова весна» 2023. URL: https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/164170/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%B2%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%B0_2023-341-343.pdf?sequence=1

57. Burton N. Behling, "Competition and Monopoly in Public Utility Industries"

(1938), in Harold Demsetz, ed., *Efficiency, Competition, and Policy* (Cambridge, Mass.: Blackwell, 1989), p. 78

58. Critical Moments in the Development of the Bell System Monopoly,” *Cato Journal* (Fall 1994): 267–85.

59. OFWAT. The economic regulator of the water sector in England and Wales. URL : <https://www.ofwat.gov.uk/>

60. The governance of water services in Europe. URL: <http://www.eureau.org/resources/publications/150-report-on-the-governance-of-water-services-ineurope/file>